

НОВА ЗОРЯ

4. WARSZAWA
Bibl. Nar. Min-wa Ośw.

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст., під неділю на 8 ст. || Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол., місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. — Рукописів не звертається

Організація поширення доброї преси

Часто зверталось в нас увагу на поширення доброї преси. Окремі статті і заклики в наших католицьких органах, пропаганда Укр. Християнської Організації, резолюції і ухвали католических організацій в краю в справі поширення преси голосним гомоном відбилися в цілм краю. Вийшли спеціальні брошури присвячені тому питанню, на деканальних соборниках духовенства читалося відповідні реферати й ухвалювано резолюції. Здається, що нема а принайменше не повинно вже бути між нами людей, які не здавалиб собі справи з далекосяглої ваги цієї справи.

З другого боку приходиться одначе відмітити факт, що само діло поширення доброї преси хоч поступило наперед але не багато.

В чім діло?

Пропаганда за поширення преси річ немаловажна і в наших тяжких українських умовах життя необхідна. Ясно, що без повного усвідомлення ширших верств громадянства, без популяризації ідеї преси й організації — пресова акція не мала б перед собою ніякої будучности. Потребу читання доброї преси треба пропагувати постійно і при кожній нагоді. Але це ще не все. Оскільки наш загаль не буде в тому напрямі перевихований, себто коли в ньому дійсно не витвориться свого рода „організована пристрасть“ для часопису то діло поширення преси в глибину мас ніколи не увійде на реальний ґрунт.

Щоби привчити загаль до читання доброї преси, треба крім пропаганди ший пільгової та організованої праці в поширюванні преси. Як кожда, навіть найкраща ідея без відповідного чину — це пустий звук, так і справа поширення преси вимагає організації. Можнаб навести багато прикладів на те, як інші народи шляхом організованої діяльності, довели в розмірно короткому часі до того, що часопис став предметом щоденної необхідної потреби. Та на жаль ми Українці, не здаємо собі як слід справи з ваги організації. Коли по голосних закликах і ухвалюваних резолюціях не прийшла „сама собою“ зміна на ліпше, цілу вину зложили ми на своїх „ворогів“ і на „некультурність“ наших людей і обмили руки.

Щоб були результати з наших змагань, треба конечно перевести організацію поширення преси. Сю організацію можна перевести в місцевих кружках УХО і скрізь там, де знаходиться бодай один чоловік співчуваючий цій справі. Дуже легко можуть перепроходити її священники в своїх парохіях.

Прикладом взірцевої організації поширення преси можуть бути наші землі в Канаді. Сю організацію перевели вони там системою т. зв. трійок. Трійка, що ґрунтується в кожній місцевості, де живуть наші люди, складається з 1. представника часопису, 2. колектора і 3. кореспондента. Ці люди творять

у своїй місцевості філію поширюваного ними часопису, а функції їх слідує:

Представник, це передовсім ідеологічний репрезентант часопису. На місці заступає він напрям свого часопису та оборону його перед нападами місцевих ворогів. У своїй громадянській праці старається він розвивати та впроваджувати місцеве життя на той шлях, який вказує часопис. В наших галицьких умовах таким місцевим представником католицького часопису мігби бути священник або місцевий віруючий інтелігент, як також більше очитаний селянин чи робітник.

Колектор, це свого рода фінансовий заступник адміністрації часопису. Він дбає про матеріальні справи часопису, збирає залеглі і нові передплати, організує при відповідній нагоді збірки на пресовий фонд, приєднує уділовців та кольпортує книжки, котрі йому адміністрація надсилає. Він провадить точні рахунки і викази та з кінцем місяця пересилає рахункове зіставлення і гроші до адміністрації. Кошти адміністрації покриває з впливів загальних. Колектор мусить бути людиною обовязкова, чесна і метка.

Кореспондент, се місцевий репортер часопису. Він нотує всі важні події у своїй місцевості і надсилає їх у формі допису до редакції. Дописи його короткі, за те часті. Представник може бути також кореспондентом. Може бути також більше кореспондентів.

Така організація поширення преси між українцями в Канаді виказала справжні успіхи.

Діло поширення доброї преси започатковане в нас Українською Християнською Організацією та Комітетом католицької преси і книжки — мусить опертися на подібній організації. Ґрунт через пропаганду вже частинно підготований, а подрібні вказівки подані м. и. в інструкції Центр. Комітету УХО „як вести місцеві кружки УХО“. Чи знайдеться тріох? — у кожній місцевості, се питання дальшого розвитку української католическої преси, бо не гучні слова і резолюції, тільки зорганізована праця над поширюванням доброї преси, се дійсний католицький пресовий апостолат.

РЕКОЛЕКЦІЇ

Замкнені реколекції для священних жінок і дочок, відбудуться в днях від 2-го—6-го липня 1928 р., в монастирі СС. Василіянок в Станиславові вул. Петра Скарги. Початок в понеділок 2-го липня о год. 6-тій вечером.

Кошти удержання 16 зл.

Зі собою взяти кошик, подушку, простирано і рушник. До участі запрошуємо рівнож світське інтелігентне жіноцтво.

Зголошення враз з грішми надсилати як найскорше; останній речинець зголошень до 28 червня, на адресу Ст. Фіголева, вул. Голуховського ч. 54.

Станиславів, 16. червня 1928. Комітет священних жінок.

2—3.

Лекція такту

В місяці травні с. р. появилися в галицьких національних часописах статті про відносини в київській Академії Наук, які викликали прикре вражіння. Одно тому прикре, що ці статті пригадали знайний уже від довшого часу факт глибокого розламу між членами сеї найвищої наукової установи, — розламу, про який здавна ходили більше або менше віродостойні чутки і який не робив чести нікому — ні українській науці, ні членам Академії, ні громадянству. Бо, як із усього виходило, в основі цього розбиття не лежали жадні мотиви принципового характеру: ні наукові, ні ідейно-світоглядні, ні навіть національно-політичні, бо якщо подавало в тих сварках на якусь політику, то хіба на ту, що її Німечковозе Krippenfutterpolitik. Коли так, то чи слід було галицькій пресі витягати ці сумні справи перед широку громаду? Здається, що ні. Та ще прикріше вражіння було від того, що ті голоси в ту-тешній пресі не поставилися безпристрастно до незгод в лоні Академії Наук і неутрально до воюючих з собою партій, як треба було сподіватися по закордонних органах, яким неможливо об'єктивно розслідити ті непорозуміння. Львівська преса, про котру мова, дозволила собі на легкодушний нетакт величати одну партію й анатемізувати другу, і се мусіло викликати вражіння, що ці голоси були інспіровані одною з інтересованих сторін на шкоду другої. Особливо прикро вражали закиди проти двох заслужених академиків: Кримського і Єфремова — як мовляв москвофілів, большевицьких наймитів і нібито ворогів Галичини...

Не минуло місяця від сих нетактовних виступів, як та сама галицька національна преса принесла отсей півурядовий комунікат большевицького уряду:

ХАРКІВСЬКИЙ УРЯД І ВУАН

Півурядова Аг. АТЕ подає через Ріву таку вістку: З Харкова повідомляють, що поміж українським рад. урядом і Академією Наук в Києві вибух конфлікт, який викликав велике вражіння на Україні. Комісаріят освіти оголосив у „Комуністі“ й інших радянських газетах широкий комунікат, що УАН не виконала, мовляв, розпорядків влади та стала джерелом відосередних течій деяких українських кол. Уже в 1922 р. мовляв, рад. уряд не затвердив вибору проф. Василенка на президента Академії, роблячи йому закиди протибольшовицької діяльності. Однак вибрана нова президія виявила протягом 5-літньої діяльності також ворожі большевицькому устроєві нахили. З огляду на те рад. уряд відмовив затвердження вибраного останнім разом невідмінного секретаря Академії проф. Аг. Кримського та рішив призначити спец. комісію для точної контролі діяльності Академії.

До цього комунікату наші газети не додали вже ніякого коментаря. А шкода, бо се булоб видовище для богів, якби галицька націоналістична і ніби протибольшевицька преса або складала подяку большевикам за присуд над ворожими урядови академіками, національни-

ми сепаратистами, або... сама себе виби-
ла по лінії за свій ранішній харигідний
негакт... Більше про се писати наразі не
хочемо, бо се дуже сумні справи. Маємо
надію, що лекція такту, яку галицька
преса дістала від большевиків, не піде
в ліс.

Реколекції для жінок, дочок священників та учителюк

(Стаття надіслана з кругів Духовенства).

Мабуть незадовго оповістяться*) СС.
Василіянки у Львові вул. Потоцького ре-
чине реколекції для жінок, дочок свя-
щенників і учителюк. Зідуться учасниці.
В якім числі? 12—30 як минулих літ.
Ледви 1/2, інтелігентного жіночого сві-
та, що поважно хоче оновитись духо-
во, зачерпнути свіжого релігійного духа.
Щасливі вибранці полишать шоденні
турботи, відірвуться від сірої буденщи-
ни, усунуться від своїх обов'язків і від
світа, щоб під проводом духовного
провідника розважати вічні правди, вій-
ти в себе, прослідити свій духовний рі-
вень, пізнати свої вади, сілізи жалю в
щирій сповіді і св. Причастю повзяти
добрий правильник майбутнього життя.
Душа очиститься всеціль, совість успо-
коїться, просвічена вищим світлом обе-
диниться з Богом, набере сили волі та
витривалості в диванню трудностей
життя, але вже радісно, весело. Духову
атмосферу внесуть в родинні гнізда, о-
промять і огріють оточення любимою
теплом, ясним подихом звеселять його...

Сумно марне число учасниць на
2.000 священничих родин і бодай 300—500
учителюк вказує на недоцінювання та
незрозуміння так далекосяглого христі-
янського чинника в життєвій жіноцтва, в
життєвій людини, від якої вимагається ба-
гато, багато, а духово так мало подаєть-
ся. Не місце та не пора писати зразковий
трактат про потребу, хосен, спосіб ре-
колекцій в тиждень, але рука аж свер-
бить дати вияву пекуучій а занебаній ко-
нечности, що повинна стягнути поважні-
ший а не так рідкошій гурток жіноти.
Сам Спаситель відбував реколекції на

*) Вже оповістили. — Прим. Ред.

пустині 40 днів, відбував їх кожного дня
усуваючись на годинні вправи ніччу, від-
даючись молитві, скупленню духа, а без-
посередно перед муками на шість днів
успунув разом з Апостолами в супокій-
не затиша Єфрему...

Дорогі, святі, блаженні хвилі реко-
лекцій, що мають скріпити підбадьори-
ти на цілий рік, а може на ціле життя
й вічність.

Всі ми людьми і тільки людьми! Це
вже в нашій природі, що стигнемо в на-
ших найкращих змаганнях, відхиляємо-
ся від обов'язків до Бога, до ближніх,
до самих себе і свого стану. Потреба
накручувати душу як годинник, бо ста-
не; потреба регулювати душу, бо ви-
кривиться, скалічить. Важна, переважна
це річ! Занедбати дану хвилю, не скори-
стати з неї каригідна байдужність, що
колись сама собою на необчислену май-
бутність може принести шкоду.

Чи ж душі жінок, дочок священників,
чи ж душі учителюк не потребують ду-
хового відсвіження? не варті лікування?

ОКУЛЯРИ, ЦВІКЕРИ І ЛЬОРНЕТКИ

від найдешевших до найдорожчих

поруває фірма

ЛЕВ АППЕЛЬ І С-КА

Львів, Леґіонів 1. і 3.

Ремонт виконує скоро або відворотного

212 а поштою. 2—30

не мають духово оновитись? Саме ду-
хові провідники, мужі, батьки — свя-
щенники нехай спроможуться вислати
свої подруги і дочки на далекосягду
хосенну відношу духа. Нехай радо зре-
зигнуть з шоденних вигід для спа-
сіння душ найближчих, найдорожчих, та
переберуть на себе тягар господарства
в час відсутності своєї товаришки
життя.

Мужі, батьки висилають свої жінки
і діти на вакації. Дайте їм вакації! Ду-
хові вакації! Облекіть вижді! Сам час
найвідповідніший. Матері полишають
діти дома під оком вітця, розгару жнив
нема, горячковий сезон вакацій не роз-
почався, в затишній священничій домівці
не зіздаться ще вакаційні гості. Чейжеж

трудожчі і мості вповні заслугоють, щоб
зробити їм духову приємність, дочки
потребують много світла, а перемучені
вчительки в своїх життєвих і обов'язко-
вих труднощах вимагають наглядної під-
держки, яку дають і можуть дати тільки
добре відбуті реколекції...

О скільки колись наші Василіянки і
в Яворові, Станіславові, Словці відчи-
няють свої гостинні пороги для реколекта-
нток, без сумніву облегчить це доїзд.
Добре, що СС. Василіянки започатку-
вали це у себе у Львові... Щаслива до-
рога на реколекції до Львова!

Важність вироку у справі церков

Преса доносить, що в судовім спо-
рі між старопраславним митрополитом
Платоном в Америці й головою т. зв.
живої (большевицької) Церкви Кедров-
ським суд стейту Коннектикут признав
право на церкву в Меріленді за митро-
политом Платоном. Рівночасно запав
проти Кедровського другий, ще цікаві-
ший, вирок суду в Нью-Гевені. Той суд
у мотивах вироку каже, що Кедровський
не має ніякого права називати себе ні
митрополитом, ні єпископом і що т. зв.
„живоцерковний собор“ 1923 р. очеви-
дно не був законним собором правосл.
церкви. А що в Америці, як у всіх ан-
гломовних краях, вирок суду мають
силу преюдициатів також у всіх будучих
справах, отже згадані вирокі вплинуть
і на спір між Платоном та Кедровським
також у справі церкви в Нью-Йорку,
котру захопив Кедровський.

Кедровський се близький свояк то-
го Кедровського, що колись був полі-
тичним інспектором армії Петлурі а те-
пер як співробітник „Свободи“ в Аме-
риці разом з сектою мисливців робить
розвал нашої галицької еміграції. Секта
мисливців якийсь час агітувала проти
нашої гр. кат. Церкви на спілку з при-
клонниками Феодоровича (автокефала),
а потім клонилася „з національних при-
чин“ до Кедровського. Що та секта
пропагує тепер, невідомо.

З нинішнім числом вис- лаємо поштові складанки

пишно, як той скромний харч, який їв з любов'ю раненьким
ранком на березі моря на сходах мармурових.

III.

Коли Сулейман з Настунею вертали до палати, запитав
він як питає звичайно в таких випадках:

— „Який дарунок хотіла б ти завтра одержати?“

— „Дарунок?“ відповіла. „Пощо? Хіба гарну квітку.“

Здивувався і знов запитав:

— „Більше нічого?“

— „Ах“, плеснула в долоні як дитина. „Чи не можна
сюди спроводити учителя Абдуллага? Я тоби вже раз зга-
дувала про нього. То чесний Турок. Він дуже шанує коран
і тебе! Знаєш, він мігби ще вчити і мене і тебе! Направду
мігби!“ І усміхнулася весело.

Султан усміхнувся так само весело, як і вона.

— „А деж він тепер може бути?“ запитав.

— „Або тут, або в Каффі.“ відповіла й подумала, що
мати-ме коло себе хоч одну знакому душу, нехай і Турка.

— „Добре“, сказав Сулейман. „Спроведимо сюди учи-
теля Абдуллага.“

То була перша посада, яку дала Роксоляна Хуррем
в палаті Падішаха. Якже багато їх роздавала вона потому—
в Європі й Азії, на землях і на водах, в армії і флоті, у су-
дах і скарбі султанським! А се робила з одним таємним замі-
ром і так витривало, як тільки робить жінка — жінка, котра
любить або ненавидить. Але ще час казати про таємний план
Роксоляни, бо вона ще не мала його. Ще не засіяв гріх у її
чисту душу ніяких таємниць, ніяких справ укритих і вона
була подібна ще до тої меві, що радісним гомоном витяє
ранком сонце.

IV.

На другий день з полудня бувші власники Насті сиділи
в заїзднім домі біля торговниці і ждали на прихід Генуєнця,
котрий пішов до султанського сераю, щоб розвідати, що ста-
лося з їх невольницею. Вже вечеріло, як скрипнули двері
й увійшов Генуєнець. Був блідий як смерть і задиханий.

Політика і ферії в Німеччині

(Від власного кореспондента).

Атмосфера вакацій так опановує
Німців і німецьку пресу, що навіть го-
лосним подіям у своїх законодавчих ті-
лах присвячують розмірно мало уваги.
Дикі сцени, які викликають комуністич-
ні посли, характеризують коротко. Нпр.
„Berliner Lokal-Anzeiger“ пише просто,
що хоч московська фракція поводить
крайно некультурно, то вина не в ній,
але в копіюванні французького й ан-
глійського парламентаризму й „демокра-
тії“, абсолютно невідомої для Німців.

„В тій парламентарній свободі і де-
мократичній терпеливості треба шука-
ти причини, що ми Німці часом пере-
стаємо бути подібні до культурної на-
ції.“

Значить — нятякають на конечність
основних змін і прикручення рогів ко-
му слід. Диктатору? Новим монархі-
змом? Годі сказати.

Але далеко більше уваги присвячу-
ють тепер вакаціям. Скрізь по двірках
і в пресі на видних місцях цінники зе-
лізниць, готелів, пансіонів, купельних
місць. Про се в органах окремі долатки,
цілі сторони і картки, з ілюстраціями, з
науками, як і куди їхати, що коштує і
т. п.

Усе описано систематично, по ні-
мецьки.

І так: 1) Коли маєш мало часу на
відпочинок, то не їдь далеко від дому,
бо в зелізницях не спінеш, тільки вто-
мишся ще більше. — 2) Коли десь ду-
маєш довше задержатись, то замов собі
наперед нічліг. Хто їде на непевне, „на
якось то буде“, той дуже легко зіпсує
собі цілі вакації. Уже в дома треба
зорієнтуватися, куди їдеш — на кождо-
околицю маєш печатані провідники, чи
хочеш їхати в гори чи над море. Отже
не їдь, „на якось то буде“. — 3) Не
спускайся на інформації різних бюр, а-
ле в дорогі все май при собі повний
розклад їзди і то новий, не старий. —
4) Ціни всего обрхуй собі наперед, що
легко можеш в дома зробити на основі
розкладів їзди й оповісток готелів та
пансіонів. За 1. клм, їзди платиться: в
IV кл. 3'3 феніків, у III кл. — 5 ф., у
II кл. 7'5, в I кл. 10'8. До поспішного

— „А тобі що?“ крикнув Вірменин, побачивши його.

— „Втікаймо, як стоїмо!“ відповів Генуєнець, кліпаючи
очима і важко дихаючи.

— „Та чого? Та куди?“ поспішалися питання. „Та що
сталось?“ Та говори до ладу!“

Генуєнець сів як підкошений. Його перестрах удівився
всім. Видихавшись, почав оповідати:

— „Приходжу до султанського сераю... Суну бакшіш
в руку сторожеві... Пускає мене... Добиваюся аж до заступ-
ника самого Кісляраги... Що то мене коштувало!... Господь
на небі знає, а ви не повірте!“

— „Ну та вже менша о те! Говори, що було дальше!“

— „Говорю заступникови Кісляраги, чи не мігби я бачи-
тися з такою то невольницею з руської країни, з Роксоляною
Хуррем, проданою тоді й тоді, на службу, до султанської
палати...“

— „А він що?“ перервав нетерпеливо Вірменин. Турок
Ібрагім слухав весь час спокійно, але дуже уважно.

— „Що?! каже до мене (а бакшіш вже сховав): Чи ти
чоловіче не здурів?“

— „А ти йому що?“

— „А я йому кажу: Та чогож би я мав дурити? Се моя
бувша невольниця, маю їй дещо передати, дещо сказати,
як звичайно буває. Ви ж знаєте...“

— „А він що?“

— „А він каже, що вона нічого не потребує!... Якто не
потребує? питаю його... А він каже: Чоловіче, забирайся,
поки ти живий, бо як хто підслухає, то обидва будемо не-
забаром дивитися згори, як виглядає Баб і-Гумаю!... Нині-
завтра — каже — буде її весілля з Падішахом, а той хоче
бачитися з Роксоляною Хуррем!... Здурів до чиста!...“ каже.

Присутні повставали зі здивування. Сим разом навіть
поважний Ібрагім отворив уста і сказав сувором:

— „Не жартуй з такими вістками!“

— „Я також гадав, що він з мене жартує! Але він ка-
же: Чоловіче! Тихо... Я тобі і твій бакшіш зверну і йди собі,

доплачується. Ціни в пансіонах нпр. у
Високих Горах (Riesengebirge) такі: В
готелях I-а кл. удержання разом з кім-
натою, опалом і світлом 7'50 марок ден-
но, в готелях I кл. 6'50, в гот. II кл.
5'50, III кл. — 4'50. (1 марка трохи по-
верх 2 зл.). Поки їзди сніданням можна
дістати за 1 м. 75. — Хто не хоче кім-
нати з харчем, то харч окремо коштує
приблизно ось що в готелях II кл.: Сні-
дання 1'50 до 2 марок. У т. зв. „перед-
сезоні“ (від 1 мая до 10 червня) і в т.
зв. „посезоні“ (від 15 серпня) все де-
шевше.

5) Коли все зрачуєш собі вдома, то-
ді возьми з собою або відложи в банку
33% грошей більше на непередвиджені
видатки. Можеш їх більше не потребу-
вати, але так безпечніше.

По таких практичних вказівках слі-
дують описи різних місцевостей. Ціка-
во, що звичайно подають також історію
місцевості.

Розуміється, т. зв. санаторії далеко
дорожчі: Ціна в них від особи вино-
сить 20 до 25 марок денно і вище. До
того ще приходять оплати лікарів і
дрібні видатки.

Большевики заводять кріпачтво

„Рул“ у статті „Современное крѣ-
постничество“ (ч. 2293) описує страшні
події з життя поневолеваних тепер негрів
в Африці, котрих білі силують до пан-
сизняних робіт, а за непослух розстрі-
люють або дітей чорних заганяють до
хат і підпалюють. Статтю ту кінчить
так: Читачу ці описи, мимохіть згада-
ємо Росію. І там большевики зі шкіри
лізуть, щоб сфорувати „розвиток ін-
дустрії“ та „опікуватися“ мужиком, при-
чому одно і друге переходить фактично в
кріпачтво. Приказ ВСНХ з 17 мая сего
(1928) року пригадує, що циркуляр На-
родного Комісарія Труда з 12. жовтня
1927 дозволяє больш. організаціям „про-
извести прикрѣпленіе рабочих“...

Так виглядає влада „гарної держа-
ви“ за Збручем...

Час відновити передпла- ту на III-ий чвертьрік!

Політичний огляд

Конець бюджетової каденції й наші
„успіхи“ на ній.

Бюджетова каденція польських за-
конодатних установ кінчиться в цих
днях, і — принаймні про око — у згоді
з урядом. Як з загально-державного ста-
новнища, так і з українського пункту
погляду можна сказати неодноразово про сю
каденцію. Будемо старатися, в огірковім
літнім сезоні, повернути до сеї справи;
сьогодні-ж зазначимо тільки, що зі ста-
новнища української політики кінець сеї
каденції найцікавіший. Він зазначився
двома нашими „успіхами“: один — то
уратування станіславівським ученикам,
чи радше їхнім батькам, шкільного ро-
ку; другий — то амністия за політичні
„привини“ в часах польсько-української
боротьби за Галичину 1918—1920. Шо-
до амністії, то ніхто не завдав собі пра-
ці обрхувати, чи багато українців може
мати з неї користь, та кілько з них нею
покористується, тому й тяжко сказати
щось певного про практичну вартість
амністійного закону для нашого грома-
дянства. Натомість про справу станісла-
вівської гімназії не може бути двох ду-
мок. Як з одного боку все громадянство
відтіхнуло по щасливій розв'язці при-
крого випадку, так на будуще воно мо-
же мати тільки одно бажання до шкіль-
ної молоді й учителів: заощадити на бу-
дуще українській соймовій репрезента-
ції таких успіхів! Нашим національним
противникам нічого кращого й не ба-
жати собі, як тільки того, щоб подібним
ласкавим притаканням нерозважних
вчинків молоді викликати злуду націо-
нальних уступок, політичного лібералі-
зму, і загалом — злуду польсько-украї-
нської ідилії. А нашої парламентарній
репрезентації в десятеро булоб приєм-
ніше замість латати те, що земляки
трафяться подерти старого, та справити
їм щось цілком нове, чого земляки досі
не мали.

257 На догідних успіях 1—20

по цінах точно готівкових продає товари

текстильні, шовкові й суконні фірма

ЛЬОРЕНЦІ РІНГЛЕР

Львів, вул. Сопочна 9, тел. 15-32.

Повістевий фейдстон „Новой Зорі“ з дня 24. VI. 1928.

42

ОСИП НАЗАРУК.

РОКСОЛЯНА

Українська історична повість з 16. століття.

— „Ні“, відповіла весело сміючись. „Ваша приповідка
каже, що є три нещесні річки: Кнй, цар і жінка. На щож їх
лучити, коли нам добре так?“

Радісно сміялася і скоро йшла парком в напрямі до мо-
ря. Радісно сміявся і він, каючи раз-у-раз: — „Не ваща,
тільки наша!“ Тішнвся, як дитина її відчуттям, що вона не ба-
чить у ній султана, тільки мужчину.

Дійшли до краю парку і сходами з білого мармуру
зіійшли на беріг моря Мармара.

Світало.

На „Дівочу Вежу“, на береги Скутарі, на Кізіль-Адалар,
на анатолійський Гіссар і на „Долину Солодких Від“ спадала
мряка як пух із англійських крил. А срібні меві ра-
дісним гомоном витали червень сонця, що надпливала від
Бітнії.

Настуня зіійшла по білих мармурових сходах аж до
морських філій і мила в них ручки та біленьке личко, радісна
як меві, що витяє сонце. Його червона позолота падала не-
стримно на кипариси й цинії, на буки й платани. Падала й на
очі Великого Султана, що тої ночі міцно полюбив молоду
чужинку з далекої півночі.

Надпливали попри беріг у двох човнах турецькі ри-
балки. Вони пізнали Падішаха. Схилили голови та скрести-
ли руки на грудях і не дивилися на незакрите личко моло-
дої півночі.

— „Я так зілаби щось“, сказала Настуня й подивилася
в очі молодого Сулеймана.

Він знаком руки наказав човнам наблизитися й попро-
сив у них харчу. Скоро дали йому рибалки печеної риби
і коржів. І ще ніколи не смакували йому ніякі потрави так

3 РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Стан здоров'я Св. Вітця. З Риму доносять, що вістка, яка появилася в деяких італійських часописах про лихий стан здоров'я Св. Вітця, не відповідає дійсності. З Ватикану повідомляють, що Папа ані на один день не занехав своїх щоденних занять: о год. 7. рано відправляє свої молитви, а відтак уділяє аудієнцій. Вечером о год. 6. їде до ватиканських городів, де відпочиває аж до сну. Минулої неділі виголосив Папа дві довші бесіди.

На найближчій ватиканській консисторії, має іменувати Св. Отець кардиналами теперішнього апостольського нунція в Берліні Евгена Пачелльго і архієпископа з Каліарі Е. Пювелля. На нунція в Берліні буде правдоподібно призначений монс. Пізардо.

Сучасне варварство (і. з.) „Civilta cattolica“ з 7. 4. ц. р. помістила цінну статтю, де розбирає теперішнє міжнародне положення, що дається висказати словами: „homo homini lupus“. Всі забули на добродійний вплив християнства і вертають до давнього варварства. Ненависти, незгоди, боротьби між народами, партіями, класами і одиницями. Росія гине не лише морально (не кажемо вже економічно), але також природно (страшна розпуста і хороби діляють убитий на організм цілого населення). А відтак неспокій і безпримірне морування католиків в Мехіко і оплаканий стан китайського народу. А світ не зміщується, терпить варварство, бо забув на Христа! Страшним сучасним лихом — це теперішній капіталізм, що спричинив стільки лиха хочби і в Росії... Світ жене прямо в неминучу пропасть і загибель. Врятувати може його одна лише правда культура, що опирається на христ. релігії, якої творцем сам Бог, Цар і Господь.

ДОПИСИ

Львів. (Сьогорічні сокільські свята.) Шаслива була думка нашого Сокільства присвятити цей рік пам'яті погібших членів організації в часі війни. Не щоб ридати і жалісливо ломити руки, що пропав найкращий сокільський цвіт, але щоб вшанувати гідно їх дорогу пам'ять, берегти сокільську традицію і виховати нове відроджене Сокільство в давньому дусі — видав „Сокіл-Батько“ наказ цих свят. Такі свята відбулися вже в Миколаєві над Дністром, Золочеві, Бужську, Задвір'ю (там старостів заборонило правити панакхидою за членів товариства). Подібно свято улагоджує „Сокіл-Батько“ у Львові в неділю, дня 24. червня ц. р. Як всюди так і на цьому святі відправиться полєва Служба Божа з панакхидою за погібших Соколів, а посполудними вправима мав засвідчити Сокільство давню карність, зеднання і підпорядкування наказові. Сам „Сокіл-Батько“ цебто центральна страшила в часі війни в погібших 36 побратимів, щож доперва мусіло жертв впасти з тих 900 довоєнних гнід. А були там найкращі одиниці. З теплом згадують все в Соколі-Батьку Миколу Міхновського (з Харкова), що разом з ними їздив на звіт до Праги в 1912 р. та займався збіркою жертв на викупу „Українського Городу“ серед Братів Придніпрянців. Другим таким був д-р І. Луценко (з Одеси), що бував у Львові на сокільських з'їздах, у себеж в Одесі робив заходи оснувати греко-католицьку парохію. Він також наложив головою під Миколаєм. Стратив Сокіл-Батько таких загальнознаних синів з Галичан, як Сень Горук отаман УСС, Пачовський Ярослав, Сроковський Іван, чи Клим Гутковський з якого нависком везеться відкриття печер в Кривичу, та організація стрілецьтва в Дрогобиччині. Та нема змоги їх тут усіх вичисляти. Бажаємо Сокільству, щоб їх ідала статули для поховального Сокільства взором і напрямною дальшої праці.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ
РОМАН ЗУБИК

Львів,
вул. Галицька ч. 16.
поруває

новости для Пань, сукна на мужеські одіяня. Англійські крепи на реверенди і папістики для 247 П. Т. Отців. 2—30

СТАНІСЛАВІВ. (Образ маєстату Австрії і Польщі). В 1887 відбулося в ак. гімназії у Львові свято в честь Т. Шевченка з декламаціями і хоровими продукціями. По представленню дир. гімн. Василь Ільницький закінчив свято промовою, в якій підніс заслуги цисаря Франц Йосифа для укр. народа і вівзав відспівати моголітство. Нараз хор зник і настала тиша, яку перервав сам директор Ільницький, інтонуючи многа лїта — в супроводі професорів. За ту нелюбовність учеників-співаків, покарано їх карцером 8—16 годин, бо держава австрійська не могла доглянути в тім безпеки для свого престіжу. — Учні з п'яти вищих клас станиславівської гімназії не хотіли взяти участі в польській поході в дні 3 мая 1928 р. За те — як відомо — розв'язано п'ять клас, науку перервано до кінця року, молодіж буде пересіана через решето вступних іспитів, учителів же перенесення, гімназію утравківзіація — одним словом під підвалним заведення підложено динаміт ненависти.

ГРИНІВЦІ. (Товмаччина). За старанням Веч. Отця Зеновія Кислевського, пароху Гринівця отворено там новий дім СС. Службиці Преч. Діви Марії Н. З. Дня 31. мая ц. р. — 4 Сестри приїхали до Гринівця, де на привітання чекало коло церкви много людей разом з Веч. О. Парохом. Зараз по впродовженню Сестер до церкви Отець Парох відправив Молебень до Прч. Діви Марії, в часі котрого виголосив гарну проповідь про цїль Захоронки, та о впливочу звідси користах моральних і духовних. По молебні відправилася Суплікація і нарід відправив Сестер до призначеного для них дому, привітано Сестер хлібом і сіллю. 1-го червня Веч. О. Парох відправив благословення дому — і так Сестри розпочали свою тихомірну діяльність, працюючи на славу Божу і добра свого народу.

С. Вероніка СПДМНЗ.
С. Старша Згромадження.

НОВИНКИ

Додаток для духовенства. Рада міністрів рішила про одноразовий додаток для католицького духовенства в висоті 22 і пів відсотків місячної платні. Проти цього рішення виступив клуб ППС внесенням до сойму, щоб правительством здало звіт про мотиви, що ними кермувалося при цьому рішенні та з яких джерел виплатити цей додаток.

Вислід виборів до перемиської міської ради. В неділю, 17. ц. м. відбулися вибори до міської ради з 4. загального кола. Більш трьох народностей одержав 3800 голосів, ППС. 2500, Нар. Дем. 2100, комуністи 1300 голосів. Вибори з 3. кола відбулися 23., 24. і 25. ц. м., з 2. кола 1. липня, а з 1. кола 3. липня ц. р.

Голоділки в'язнів. Ще від 16. ц. м. в в'язниці при вул. Казимирівській у т. зв. „Бригідках“ політичні в'язні почали голодівку. В'язні не приймають харчів, пють тільки воду та курять папіроски. В'язні домагаються: знесення примусу стояти перед сторожею на „позір“, окремих келій для політ. в'язнів, загального проходу, а не тільки по двоє, купелі раз на два тижні, допущення до читання часописів і книжок та приспіння чадства щодо арештованих 1. травня ц. р.

ГАРСОНКИ, Светери

в новостворенім магазині

казочно дешево!

КОПЕРНИКА 17.

2445

2—30

В справі станиславівської гімназії ухвалив сойм внесення представниці Українського Клубу п. Мілени Рудницької цього змісту: „звітається уряд, щоби учням п'яти вищих клас державної гімназії в Станиславові з укр. викладовою мовою уможливлено даліше образовання без утрати шкільного року. Молодіж має бути принята назад до гімназії без складання іспитів“.

Соймова сесія скінчиться правдоподібно ще в сім тижні. Уряд прийняв вправді обскубанний соймом бюджет, однак не думає зовсім капітулювати. Є вістки, що марш. Пілсудський поручив опрацювати міністерству скарбу додатковий бюджет, що буде предложений соймови в осінній сесії.

Філія Товариства охорони дітей в Станиславові подає до відома, що вже надійшла кремінна лямпа і можна користати з неї у п. д-ра Яновича. У випадках крайньої нужди філія покриває сама кошти ненависти.

Скаженіна в Станиславові. В Станиславові собака в останній стадії недуги покусала на вулиці кількоро людей, кілька коров, кіз і кількадесят собак. Одна з покусаних осіб померла небаром на водобоязнь.

Стріли в білгородській скупщині. 20. VI, як повідомляють телеграфічні агенції Гаваса і Аваля, на засіданні в білгородській скупщині впали революверові стріли, яких жертвою впало 3 вбитих і 4 ранених хорватських послів. Убийником є посол з проурядової партії Рачіч, який в боротьбі з опозицією замість словних аргументів ужив револювера. Між вбитими є Павло Радіч, а його старший брат Стефан, провідник хорватської радикальної партії тяжко ранений. Населення Югославії незвичайно схвилюване тим страшним злочином.

Нанкін столицю Китаю. Націоналістичний китайський уряд переніс столицю держави до Нанкіну. Здеградована давня столиця Пекін втрачає крім того своє назвиство і буде називатися на будуче Пей-Пінг.

Залога „Італії“ найдена. З Кінгсбей повідомляють, що літаки, які вистартовали з корабля Гоббін на ратунок ген. Нобіле віднайшли 20. VI. табір розбитків „Італії“. Опустилися на ледяні криги було неможливо. З літаків скинено лиш одіж, зброю і харчі. Експедицію що вибралася на ратунок сьанми повідомлено радіотелеграфічно про місце побуту ген. Нобіле.

Страшний ураган лютував у Злуч. Державах у стейт Оклахома на просторі 9 кілометрів. Місто Плер знищене, 4 особи вбиті, кількасот ранених, матеріальні шкоди доходять до кількох мільонів доларів.

В Укр. Науковім Інституті в Берліні відбувся 22. ц. м. відчит проф. Д. Дорошенка на тему: „Розвиток української історичної думки від кінця 18. ст. до наших днів“.

ОПОВІСТКА

Реколекції для учительок і жінок священників

В монастирі СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького ч. 95 відбудуться реколекції для учительок і жінок священників від дня 3 липня ввечерю до 7. липня рано 1928 р. Зголошення проситися надіслати до Ігуменату СС. Василіянок, Львів, вул. Потоцького ч. 95.

Оплата виносити буде 4 зл. денно. 2—4.

ЛІТЕРАТУРА НАДДНІПРЯНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ.

Література української наддніпрянської еміграції становить окрему галузь сучасного українського письменства. Вона дуже різко відрізняється від тої української літератури, що розвивається нині на Великій Україні в умовах радянського режиму. Літературні напрями, заміання та психологія письменників наддніпрянців по сей і по той бік кордону — зовсім відмінні. Вплив „радянської“ літератури на письменників емігрантів дуже слабкий. А на „радянській“ Україні такі зовсім непомітно впливів емігрантського письменства (з винятком хіба впливу напів-емігранта Винниченка). З другого боку, безперечно, значно ріжниться — передовсім сюжетами й настроями — емігрантська література від нашої західно-української.

Щож уявляє собою література наддніпрянської еміграції? Перше, що кидається в ній у вічі, є семантичність, а — останніми часами — майже повна відсутність творів старших письменників, себто тих, що почали свою літературну діяльність ще перед революцією 1917-18 р. З видатних пих наддніпрянських письменників і поетів емігрували Винниченко, Леонтович, Самійленко, Вороний, Олесь. Опинилося також на еміграції й чимало менше до війни популярних, але відомих уже й перед 1917 р. наддніпрянських письменників, як нпр. Модест Левицький, Черкасенко, Шаповал-Срібляський, В. Королів (В. Старий, В. Деканський), Богацький, О. Коннор-Віліньська, Гаїна Журба та ин.

Серед сих письменників тільки один Винниченко виявляє значну літературну продукцію. На еміграції, крім трьохтомового „Відродження нації“ (грубо-тенденційного огляду україн. революції 1917—19 рр.) та публіцистичних статей, написав він кілька оповідань, драм („Закон“, „Гріх“) і приступив до писання великого роману „Соняшна машина“ (вийшли покимо перші два томи цього твору); заявив також, що починає писати великий історичний роман з доби Богдана Хмельницького. Але з естетичного погляду ці твори значно слабші від давніших писань Винниченка. В нових творах сей письменник повторює старі, не раз

висказані ним думки й афоризми та старі ситуації, типи і малюнки, але вже без тої яскравості й мальовничості, якими відзначалися його давніші твори. Особливо неприємно враження робить останній твір Винниченка „Соняшна машина“. З мистецького боку сей роман далеко нижчий від инш. романів Винниченка; з морального — се один з найгірших його творів. Загалом, доводиться ствердити, що літературний талант Винниченка (не зважаючи на його вік, в котрий, здавалося, його творчість як найбільше могла розвинути — Винниченко народ. 1880 р.) в разі занападає.

Другий визначний повістяр — наддніпрянець Вол. Леонтович, за винятком „Споминів утікача“, не оповістав на еміграції, здається, нічого.

З поетів Олесь, Вороний, Самійленко, Черкасенко в перші роки перебування на еміграції де-що писали, але потім голосу їх уже не стало чути. Самійленко, славний колись ліричний поет і сатирик, автор гарних сонетів, знеможений тяжкими обставинами життя, повернув на Вел. Україну, але там понав ще в гірші умови і вмер скоро по повероті в великій нужді. Мик. Вороний, „співець краси“, „естет-модерніст“, артист вишуканої поетичної форми, деякий час на еміграції, часом стучно напружуючи нерви й уяву, писав поезії то в патріотичнім дусі, то в своїм давнішнім стилі. В 1921 р. він був навіть редактором літературного відділу газети „Україн. Трибуна“ (в Варшаві). Тогож року видав він збірку поезій „За Україну“. Але вже і в той час його літературні сили й хист почали занепадати, й скоро потому він перестав писати поезії. В 1925 р. Вороний поїхав на Вел. Україну. Майже зовсім перервав свою поетичну творчість також О. Олесь (Кандиба), один з найвидатніших україн. ліричних поетів (деякі критики, нпр. Дм. Дорошенко, вважають його „найбільшим поетом наддніпрянської України по Шевченкові“). В 1920 р. видав Олесь у Відні збірку своїх поезій. Але після того писав уже небагато, і чим далі — тим менше. В 1923 р. святкували 20-

літній ювілей минулої діяльності поета. Бо новіші його вірші (в „Новій Україні“, то що) виразно вказували упадок його поетичного таланту. Останніми часами вже майже зовсім не зустрічаємо в часописах поезій Олесь. Спирідон Черкасенко (П. Стах), поет і повістяр не першорядного таланту, але не позбавлений літературних здібностей, в 1920-21 рр. видав у Відні три томи своїх творів — поезій, драм і оповідань. Але в сей збірник увійшли головню його давніші твори. На еміграції написав він низку творів для дітей та для молодіж (драмат. казка „Сміх“, драма „Вечірній гість“, пасторава комедія „Лісові чари“ та ин.). В 1921 р. вийшла у Відні збірка його поезій „У бурі білий. Різдвяна мозаїка“. З його поезій, друкованих по часописах, окремо можна зазначити більшу річ — „Думу про вдову і трох синів“. Останній час і Черкасенко шось ніби замовк. М. Шаповал (Срібляський), відомий політичний діяч і публіцист, писанням поезій займався взагалі лише між иншим, у вільний час. На еміграції, здається, він поезій не писав. Мод. Левицький, найстарший віком серед письменників-емігрантів, повістяр з невеликим літературним талантом, котрий усеж таки написав у свій час низку сипатичних оповідань (головню, з селянського й жидівського життя), на еміграції писав небагато, тай то зовсім слабенькі оповідання. Заповідників ним історичної повісті (з часів Андрея Боголюбського й Гетьмана Мазепи) досі не появились. В. Королів-Старий опублікував на еміграції низку оповідань про дітей і для дітей у „Волі“ й „Волі України“ [Відень, 1920-21], „Світлі Дитини“ й „Письми з Просвіти“ [Львів]. Найвишачнішим з них се повість „Чеслик“. Ів. Липа, „модерніст“, написав на еміграції кілька гарних оповідань в неоромантичнім дусі; писав також поезії. Але передчасна смерть припинила працю цього письменника, властиво єдиного зі старших, що пробував розвинути ширше свою літературну працю на еміграції. З письменників на еміграції де-що писали: О. Коннор-Віліньська (небагато) й Г. Журба (переважно в „Нов. Україні“ — нарис „Метелиця“ та ин., опов. „Порі“, драмат. нарис „В перелеті років“ і т. д.) По-

Опіка над пам'ятками

Розпорядок Президента Р. П. з дня 6. марта 1928 р. (Вістник законів Р. П. 1928 р. ч. 29).

II. КОНСЕРВАТОРСЬКІ ВЛАСТИ.

§ 9. До опікування опікується консерваторські власті. Консерваторськими властями першої інстанції є воєвідські власті загальної адміністрації. Консерваторською владою другої інстанції є Міністер Віроєповідань і Публічної Освіти. Відносно старовини, творів мистецтва, архівальних документів і рукописів, що мають історичну або артистичну вартість і заходяться в католицьких церквах і церковних зборах, консерваторською владою є мішані світсько-духовні комісії, які іменують властивий епископ у порозумінню з Міністром Віроєповідань і Публічної Освіти.

§ 10. До арияджень й оречень, що їх видаватимуть воєвідські власті загальної адміністрації як власті консерваторські, мають застосування приписи про відкатки від оречень адміністраційних властей.

III. ОПІКА НАД ПАМ'ЯТКАМИ.

§ 11. Консерваторські власті мають право робити досліди над великими предметами, а то в місцях, де предмети ці знаходяться, щоби ствердити їх пам'яткову вартість.

§ 12. Коли є небезпека, що на предмет, який по думці оглядового розпорядку може бути признаний пам'ятковим, а який не має ще характеру пам'ятки (§ 3), що на той предмет ведені коло нього роботи можуть мати шкідливий вплив для його збереження, консерваторська влада має власть стримати роботи, що мають намір зруйнувати, знищити, переробити, відновити, реконструувати, прикрасити або доповнити той предмет. Консерваторська влада може також видати заборону збувати за заплаатою чи безплатно такий предмет. Коли на протязі трьох місяців від дати тих заряджень консерваторська влада не видасть оре-

чення про пам'яткову вартість предмету, то виче задані заборони втраять обов'язуючу силу.

§ 13. Управлі комунальних соювів, віроєповідних громад, церковних і монашських правних осіб католицької церкви, взагалі всієї публічно-правної корпорації, а також стоварищення, що мають правну особистість, мають обов'язок повідомити властиві консерваторські власті першої інстанції про предмети, що в їх посіданню, а що до котрих є дані, що вони мають пам'яткову вартість, як також про всі випадки, що викликають відміненний вплив на консервацію тих предметів.

§ 14. Пам'ятки не вільно руйнувати, розкопувати, нищити, переробляти, відновляти, реконструувати, забудовувати, прикрашувати, доповнювати ні перевозити без попереднього дозволу консерваторської власті першої інстанції.

§ 15. Всені роботи коло пам'яток на основі одержаного по думці § 14 дозволу підлягають наглядові властивій консерваторської власті першої інстанції. Влада ся має право адержати роботи, ведені без дозволу або неваластивим способом, і примусити власника предмету виконувати задані роботи способом властивим.

§ 16. Власник (посідат) пам'ятки повинен удержувати її в належній стані. Консерваторська влада може наказати правним особам, вичисленим в § 13, виконати потрібні консерваторські роботи й ужити всяких засобів, konieczних для забезпечки належних до них пам'яток, на власний кошт а також може вназначувати в тій цілі терміни. Відносно инших осіб консерваторська влада може зарядити виконати такі роботи й ужити таких засобів — в браку дозволу власника (посідача) — тільки на кошт Держави. Д. 6.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

мітної літературної вартості твори їх не становлять.

На зміну старим прийшло багато молодих... Кілька десятків молодих авторів! Серед них лише кілька „прозаїків“; всі інші — поети чи віршописці... Декотрі з цих молодих письменників виявили в своїх творах блиск справжнього літературного таланту. Але мабуть ніодян з них не знайшов іще досі свого шляху; а деякі пішли манівцями. Се пояснюється головною відсутністю в нас літературної критики. Немає авторитетного голосу, до якого прислухалися б увагою й автори і читачі, якийби відрізняв справжні поетичні таланти від безцільних віршомазів, що повинні своїм віршів затоплюють українську літературу і тільки збуджують серед читачів нехиті і відряду до поезії та сумніви в вартості молодих українських авторів взагалі.

На переході від старих до молодих слід згадати Фед. Дудка, Перші кроки як письменник Дудко ставить іще перед своїм виходом на еміграцію (нпр. оповідання „Випадок“ із 1916). Та головну свою посьменницьку діяльність він розвивав вже на еміграції (у Гарнові), а від кількох літ у Львові. Тут вийшли окремо його: збірка оповідань „Краса життя“ (1922), драматична картина на 1 дію „Гріх“ (1922), оповідання „Глум“ (1925) і в біжучім 1928 р. т. І. більшого роману „В заграві“ п. з. „Чортотрий (фільм української боротьби 1919—1920 рр. з Денинком). В своїх писаннях, зокрема в „Чортотрії“, Дудко виявляє безперечний письменницький талант. Твори його на загал позитивні. Деяким однак шкодить надмірний еротизм, передовсім там, де йому зовсім не місце, як у драм. картинці „Гріх“ (про Адама та Еву) або в оповіданні „Христова наречена“.

Серед молодих повістярів-емігрантів найбільше талановитими й надійними видаються: М. Диканько (пов. „Роман“, оповідання „Омега“, „Жінка“ та ін.), М. Сердюцький (пов. „Мій роман“ та інші), Н. Королева („Шовкова пані“, „Відгук“, „Сарацінка“, „Вітраж“ та ін.). Перші дві знаходяться під сильним впливом Винниченка. У творах Диканька помітний також значний вплив „радянського“ письменника В. Підмогильного (нпр. в пов. „Жінка“). Вплив Винниченка на Диканькову, на жаль, відбивається негативно: майже в усіх оповіданнях молодого письменника знаходимо винниченківське замилування до малювання сексуальних проявів і винниченківську „методу“ їх трактування. Зовсім одмінним літературним шляхом іде Наталя Королева, авторка низки романтичних оповідань. Найкраще з них — „Вітраж“, писане ніжними барвами. Шкодить письменниці її захоплення ідеєю реінкарнації („Сарацінка“, „Шовкова пані“, „Відгук“). Коли вона сею „теорією реінкарнації душ“ скористувалася в одному оповіданні, се не було так зле. Але при повторенні се вже стає навіть нецікавим. Спроби більш-менш реалістичного малюнку життя з недавнього минулого Королеві мало вдаються (нпр. пов. „Гонимі“). Оповідання й драматичні нариси та одноактові пєси пишуть також: Ів. Зубенко (драма з часів „визвольної боротьби“ — „Остання жертва“; кілька драмат. нарисів; оповідання для молоді: „Зірка“ та ін.); істор. повість „Княгиня Романова“, писана на спілку з Філіпчиком, і т. д.). Ф. Крушинський (драма „Мотря Кочубівна“ та ін.), А. Коршнівський (Карманюк: символічні нариси й драми „Максим Свиней“, „Світлана Харченко“, „Невідомий“ та ін.). Цілу низку повістей, оповідань і новел написали на еміграції К. Поліщук („Отаман Зелений“, „Червоне марево“, „Світ чер-

воний“, „Жертва“, „Тривога“ і т. д.) та Галина Орліна („Жага життя“, „Шляхом чуття“ і т. д.), котрі в 1926 р. повернули на Вел. Україну. Твори Поліщука й Орліни відзначаються великою претензією і старанням зробити ефект, але не виказують значного літературного таланту. Загалом поки-що серед молодих наддніпрян. письменників-прозаїків на еміграції нема ні одного виробленого таланту; хоч деякі автори подають надії, що з них можуть виробитися талановиті письменники.

Майже те саме доводиться сказати й про молодих наддніпрянських поетів-емігрантів. Серед кількох десятків наддніпрянців, що почали друкувати свої поезії по революції 1917 р., головню на еміграції, лише декілька виявили риси справжнього поетичного таланту. Найбільше надії покладалися на Евг. Маланюка, А. Павлюка, Ю. Липу й Ол. Стефановича (уроженця Зах. Водини, що живе на еміграції в Празі). Маланюк та Павлюк знайшли й на Вел. Україні. Іх С. Сфремов уважав найбільше здібними з молодих поетів-емігрантів. Але що-до Павлюка надії, покладені на нього, не справдилися. Його збірки поезій („Життя“ 1925 р., та ін.) пишуть досить сумне враження. Більш оправдані, здається, надії на Маланюка, Ю. Липу та Стефановича. Хоч у творчості їх, особливо останніми роками, помічаємо досить непримінні риси штучно-перебільшеного, „кровоного“ націоналізму і видобути не з серця, а з голови воєнничі ноті, заклики до пієти й т. ін.) Се очевидні наслідки негативного впливу теперішньої редакції „ЛНВістника“. Маланюк і Стефанович пишуть ліричні поезії; Ю. Липа, крім лірики, дає спроби драмат. етюдів, писаних віршом (нпр. досить гарний етюд „Посидинок“; натомість, штучним видається другий етюд „Вербунок“). З інш. молодих поетів-емігрантів можна ще згадати Б. Гомзину, Ю. Дарагана (ф. 1926 р.), А. Паполюка, М. Селегія, Галю Мазуренко, Наталю Лівичуку.

Літературне життя наддніпрянської еміграції не припиняється, хоч старі письменники й уривають свою працю. Але молоді, що виступили на зміну старим, поки-що не створили ніяких особливих літературних вартостей, не виявили нових шукань і нової ідеології. „Літературний імперіалізм“, яким ніби захоплюються деякі з молодих поетів-емігрантів під впливом Донцова, се звичайно не „ідеологія“ і не літературний напрям. Про які-небудь літературні напрями серед молодих поетів-емігрантів покищо поважно говорити не можна.

Загалом, враження від літературної діяльності наддніпрянської еміграції мало втішне. І тепер, в 1928 р., можна повторити слідом за проф. Дм. Дорошенком (одним з найвидатніших і найліпших представників еміграції) те, що він писав п'ять років тому, роблячи підсумки літературної праці еміграції: „Наше письменство, наші поети, повістярі й драматурги, що опинилися по чужих краях, не спромоглися утворити нічого, що піднімало б духа, возвеличувало нашу ідею... Не створено нічого, щоб принаймні давало художнє змалювання пережитих пригод, мов і справді ми нічого особливого не пережили, і все, що з нами сталося, се ряд індивідуальних нещастя, а не загально-національне лихо... Далі писав Д. Дорошенко, що він не знайшов у письменстві української еміграції нічого такого, щоб зачепило самі основи перережитого й переживаного нами лихоліття“, щоб дало якусь свіжу, оригінальну думку, щоб нарешті „просто було зогріте справжнім ширим почуттям, а не виявляло з себе порожньої фразе-

ології, яка нікого не зворушить і не примусить задуматися“...

На полі історіографії й філософії публіцистики наддніпрянської еміграції знаходимо величкі твори Вяч. Липинського, котрі творять нову епоху в українській історичній науці й суспільній філософії і вже знаходять наслідувачів і продовжувачів як серед еміграції, так і в Галичині. Але красне письменство наддніпрянської еміграції подібних вартостей і досягнень досі не створило.

Наддніпрянець.

Бібліографія

Soiron Thaddaeus, O. F. M., DAS HEILIGE BUCH. Anleitung zur Lesung der Heiligen Schrift des Neuen Testaments. (Veröffentlichung des katholischen Akademikerverbandes.) 8° (VIII u. 152 S.) Freiburg im Breisgau 1928, Herder, 3 M.; опр. в пол. 4*20 M.

Автор цієї книжки, зв'язний ерзетет і видавець „Neutestamentliche Predigten“ та гомілетичного часопису: „Kirche und Kanzel“. Названий його новий твір: „Das heilige Buch“ це овод тої його довголітньої ерзететичної і гомілетичної праці. Автор вказує на хосен, ціль і спосіб читання св. Письма.

І так подає методику курзоричного читання враз з розважуванням поодиноких уступів св. Письма; відтак систематичне читання і збирання матеріалів до пояснювання св. Письма; вкінці прагматичне читання вибраних частей св. Письма.

Як бачимо книжка та дуже на часі і повинна знаходитися в руках кожного священика і студента богослов'я.

Т. Г.

Inż. Kazimierz Żmigrodzki. POWIAT ZŁOCZOWSKI. Nakładem Powiatowego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Złoczowie. 1927. Ст. 80. 8°. В тексті кілька образків та 2 мапки. Ціна 2*50 зол.

Книжечка — потрібна. Тільки не однаково оброблена. Частина, котру автор краще знає, прим. про суспільне господарство, оброблена ліпше. За те частина історична подає довгі родоводи Собеских та других, а про історичні пам'ятки — менше. Розділ XVI: „Narodowość“ прямо збуває у 8 рядках; не науково, не покликається на жерела ні на перепис, а тільки з повітря хапає числа, через те й подає 37% польського населення (то мабуть з тої переписи, котру Українці бойкотували). Про пам'ятник Пашкевича на підліській горі ні слова, про Український Кооперативний Союз та про кооперативи так само, Просвіту лиш раз згадує і т. д. Додатна сторона книжки та, що автор порівнює урожаї в повіті з другими та вказує шляхи, як поліпшити господарство в повіті. В другім місці знова не є об'єктивний, бо захвалює колонізацію.

Придалася совістно оброблена українська книжка про кожний повіт, та не лиш історична а й загальна. Д.—о.

Іванна Блажкевич. МИЛА КНИЖЕЧКА. Збірничок вершків з образками А. Манастирського. Дітча Бібліотека кн. 78. Львів. Накладом Видавництва „Світ Дитини“ 1928, ст. 52, м. 8°.

Авторка на вступі зазначає, що призначення книжечки стати в пригоді матерям, провідницям дитячих садків і вчителю на першому році навчання. Книжечка справді надається для малих дітей, бо віршики легенькі, а при цьому повчають. До кожного віршика є відповідний образок.

З причини реконструкції льокалю

„ОЛЬКА“

РИНОК 35. з виставових цін при закупі панчіх, рукавичок, шарпеток, дитячих шарпеток, всяких трикотажних виробів та жіночого бія. Велика окаязія при удіаіе 10% рабату 72-процентоів цювоі підвишчі. Великий вибір — лише тревалі сорти!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ВПРАВЛЕНИЙ інструктор, учень 8-ої класи гімн. пошукує лекцію на час феріє. — Зголошення слати до Адмін. „Н. Зорі“ під „Пластун“. 250 1—3

МОНОГРАМИ, всілякі ГАФТИ і ШИТТЯ БІЛЛЯ приймає Е. СТЕФАНІВСЬКА, Львів, вул. Куркова ч. 14. (в подвір'ю). 220 6—10

НОВО ОТВЕРЕНА робітня одатів мужеских під фірмою ТЕОДОР АНДРУСЬ, у Львові, площа Бенедиктинч. ч. 2. (в подвір'ю монастиря) виконує всякі роботи по дуже приступних цінах. 233 4—5

Столярська робітня приймає антики, меблі до відновлення, і всялякі роботи столярські — І. Стефанівський, Львів, Куркова 14. (в подвір'ю). 221 6—10

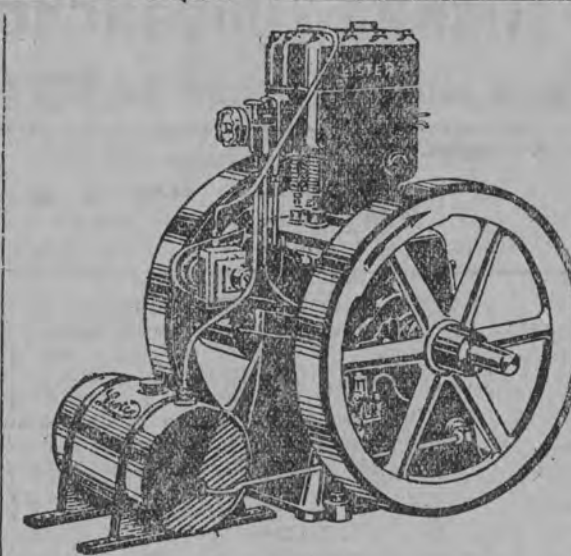
ДОВГОЛІТНІЙ ТЕХНІК-ДЕНТИСТ СТАНИСЛАВ ПЕТЕЛЯК Львів, вул. Малецького ч. 3. (біля Зиморовича) виконує всілякі дентистично-технічні роботи. 256 Порада безплатна. 1—10

Артистичне заведення технічне ЯКОВА ІНГБЕРА Львів, Сикстуська 56 а. 216 6—10

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ

всього роду поручає Інж. К. Котецький і С-КА Львів 15 — вул. Бічна Кульпарківська 9. 252 Жадайте цінників. 1—12

Цегольня „ЕНКА“ Львів, вулиця Снопківська ч. 1. ново зареєстрована фірма поручає ЦЕГЛУ першої якості з нового випалу. Негайна доставка тягаровими автами. 245 4—10

МОТОРИ

бензинові, нафтові і т. п.

фабрикати фірми R. A. LISTER, Co Ltd. DURSLEY (Англія) поручає

Клягсбальд і С-ка

Львів, вул. Вірменська ч. 8. Тел. 6-29.

Виключна продаж фабрикації фірми R. A. LISTER, Co Ltd. DURSLEY, 259 на цілу Польщу. 1—4

Античні, курантові й новітні ГОДИНИКИ прецизійні ГОДИННИКИ напавляє годинникар ЙОСИФ СМЕТАНА Львів, Коперника ч. 18. (напроти палати гр. Потоцького). 234 4—10

Рукавички, панчохи — шарпетки, реформи ПФАУ, Львів, РИНОК 19. 246 найдешевше, бо вхід через сніг. 3-50

ПАНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ 1-сторонні від зол. 25— 2-сторонні „ „ 32— в цвїті „ „ 40— з морск. трави „ 34*50 ПОДУШКИ з волосян від „ 76— СІННИКИ готові „ „ 4*80 ПОДУШКИ з пір'я „ „ 18— ГОТОВІ ПІШВИ „ „ 4— ГОТОВІ ПРОСТИРАЛА „ „ 5*50

На весняний і літний сезон поручає наймодніші КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ Фірма АНТІН КАФКА Львів, вул. Галицька ч. 4. Ціни знижені! Вибір великий 138 20-2

„ під ковдри з дїрками „ „ 11*50 КОПИ ВОВНЯНИ „ „ 9*50 ПОЛОТНА — РУЧНИКИ — ОБРУСИ ФІРАНКИ — КАПИ — КІЛИМИ і т. п. 206 найдешевше продає 13-15

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ

ПЕТРУШЕВСЬКИЙ — МЛЕКО

Львів, Коральницька 6.

Телефон 37-72.

Цінники даром. — Для шпиталів, пансіонатів і т. п. — Ціни офертові.

Робітня годинникарсько-ювілерська КАРОЛЯ ГАЄВСЬКОГО у Львові, вул. Сикстуська ч. 31. (в подвір'ю на ліво) виконує всякі роботи о 40% дешевше 225 як всюди під гарантією. 5—10

ПЕРЕПЛЕТНЯ

ПАВЛА БАБЯКА

у Львові, вул. Бляхарська 12.

приймає всякі церковні роботи, як Євангелія, Службенники, старі книги, наклади, брошуровання, канцелярські книги і т. п., в круг переплетної штуки. 6-10

ВСІ. ОЦІ ПАРОХИ! ЧИТАЙТЕ І ПАМ'ЯТАЙТЕ!

ОРИГІНАЛЬНА ШВЕДСЬКА КРУЖЛІВКА „DIAVOLO“

Запевнює кожному, хто її купить, найкращі успіхи!

Докази свідчать, що:

DIAVOLO є машиною, за солідність якої і її доцільну та правильну працю через повних 15 літ дає фабрика повну поруку.

DIAVOLO є до набуття на дуже догідних умовах, бо на місячні сплати у всіх місцевостях в уповажених представників фірми:

DIAVOLO-СЕПАРАТОР

Спілка з обмеженою порукою

Львів, вул. Баторого ч. 34. Тел. 44-94.

ВАРШАВА, вул. Корольська ч. 23.

ПОЗНАНЬ, вул. Водна ч. 14. 3—6

При замовленнях і купні просимо покликуватися на наш часопис!

Товариство Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР”.

Рахунок зисків і страт за 1927. рік.

Р О З Х І Д	Відділ обезпечень від				П Р И Х І Д	Відділ обезпечень від			
	в о г н ю		крадежі з вломом			в о г н ю		крадежі з вломом	
	зл.	с.	зл.	с.		зл.	с.	зл.	с.
Виплачені шкоди по відчисленню участі реасек. Товариств.	134.453	98	3.994	89	Перенос фондів з 1926 р.	2,184.697	93	30.556	72
Видатки на заряд:					Резерва на несплачені шкоди, перенесе а з 1926 р.	19.487	48		
Провізія агентам . Зол. 102.831-04			3.308	62	Зачислені премії по відчисленню премій реасек. Товариств	199.980	77	3.774	41
Біжучі адміністративні видатки	336.779-24		1.195	69	Дохід з льокації капіталів	65.613	14	1.973	66
Податки і скарбові належності	41.308-15		684	42	Належитости від поліс	43.267	76		
Зол. 480.918-43					Зиск на курсі цінних паперів і валют Ріжні	11.920	01	5.209	56
по відчисленню зворотів від реасек. Товариств	19.516-64	461.401	79		Провізія реасек. Товариств	49.445	69	5.415	31
Відписи й інші видатки:									
Відписи Зол. 13.381-31									
Страти на курсі цінних паперів і валют	6.310-40								
Інші видатки	109.143-66	128.835	37	1.201					
Резерва на несплачені шкоди	20.922	20	1.561	—					
Стан фондів з кінцем 1927 р.	1,827.192	81	34.760	75					
Надвизка з річного обороту	1.606	63	222	69					
	2,574.412	78	46.929	66		2,574.412	78	46.929	66

Рахунок білянсу з днем 31. грудня 1927.

СТАН ЧИННИЙ	Відділ обезпечень від				СТАН ДОВЖНИЙ	Відділ обезпечень від			
	в о г н ю		крадежі з вломом			в о г н ю		крадежі з вломом	
	зл.	с.	зл.	с.		зл.	с.	зл.	с.
Стан каси з днем 31. грудня 1927 р.	129.706	03	1.433	49	Фонд основний			30.000	—
Розпорядимі вкладки в кредитових інституціях і шадницях	347.439	04	32.096	79	Фонд резервовий	476.456	20	2.452	60
Власні реальности	279.000	—			Спеціальний фонд на звороти	37.869	03	43	50
Цінні папери по курсі з дня 31 грудня 1927 р.	122.884	99			Спеціальна резерва	65.540	—		
Льюкації пенсійного фонду	98.565	18			Резерва на сумнівні належитости	763.500	—		
Чинні сальда рахунків з реасек. Товариствами	76.823	37	1.538	27	Фонд на ріжницю курсу	61.037	01		
Залеглості в агенціях	851.412	25	6.375	46	Резерва премії з відчисленням участі реасек. Товариств	315.044	18	2.264	65
Ріжні довжники	74.257	15			Резерва на несплачені шкоди	20.922	20	1.561	—
Кавційні ефекти агентів і інші	103.409	31			Фонд спеціальний для посередних обезпечень	3.000	—		
Позички	136.021	06			Фонд пенсійний	245.849	02		
					Фонд на організацію пожежних сторожей	18.283	52		
					Фонд безпроц. позичок на огнетрев. криття дахів	18.617	95		
					Фонд заосмотрення агентів	34.410	68		
					Фонд стипендійний ім. д-ра Кулач-ковського	7.402	72		
					Фонд стипендійний для дітей урядників	13.015	76		
					Фонд стипендійний для дітей агентів	13.015	76		
					Довжні сальда рахунків з реасек. Товариствами	64	77	3.173	32
					Ріжні вірителі	20.473	64	1.726	25
					Кавції агентів і інші	103.409	31		
					Надвижка з річного обороту	1.606	63	222	69
	2,219.518	38	41.444	01		2,219.518	38	41.444	01

Зужиття надвизки після ухвали Загальних Зборів з 17. травня 1928.

Білянсова надвизка за рік 1927. виносить у відділі обезпечення від вогню зл. 1.606-63

З того призначено:

- 50% до резервового фонду, по мисли § 8 д) статута зл. 803-—
 - 8% до пенсійного фонду по мисли § 55 уст. 2 статута " 128-—
 - на спеціальний фонд на звороти по мисли § 55 уст. 4 решту " 675.63
- У відділі обезпечень від крадежі з вломом зл. 222-69, яку призначено по мисли § 15 стат. в цілости до резервового фонду цього відділу.

Львів, 18. травня 1928.

ДИРЕКЦІЯ:

Володимир Децикевич Д-р Володимир Охримович
Ярослав Колтунюк. 253 1—1

РЕВІЗИЙНА КОМІСІЯ:

Д-р Юлій Савчак Олекса Гошовський
Микола Мельник.

Бухгальтер: І. Мороз.

„F O S F O R”
ФАБРИКА ШТУЧНИХ ПОГНОЇВ

232 ЛЬВІВ, 8—16
вул. Баторого 32, II. п., телефон 50-69.
(ul. Batorego 32, II. p., telefon 50-69.)

СУПЕРФОСФАТИ: кістки й фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ й амонякові,
РЕФОРМАТФОСФИ: кістні й мінеральні від 18 до 26% „P₂ O₅!!!”
ТОМАСИНИ: „Kolumeta”, „Gwiazda”, й інші як краєві так і заграничні.
СОЛИ потасові й КАІНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (CHORZOWSKA) амонова
САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоновий вапно навозове палене й мелене
(97% Ca O) — Вапно будівельне.

Доставка вагоново й деталічно по цінах
фабр. й на найдогідніших услівях кред.

ФОСФОРІТИ палені й мелені
(CaO розп. P₂O₅).